

територій різних типів / М.В. Ільїна // Економіка. Управління. Інновації. – 2013. – Випуск №2 (10). – С. 31-39.

Дергачов В.О.

доктор географічних наук

професор кафедри економіки та моделювання ринкових відносин

Титаренко І.А.

студент 4 курсу напряму підготовки «Фінанси і кредит»

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

ВПЛИВ СВІТОВОЇ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ НА УКРАЇНУ

Економічна криза 2008-2009 років на Україні з'явився наслідком світової фінансової кризи, нарощування негативного зовнішньоторговельного сальдо і зовнішнього боргу, ускладнюючись політичною кризою і кризою споживчого кредитування. У 2009 році згідно з аналізом Світового банку економіка України різко погіршилася через негативні умов торгівлі та перепрофілювання потоків капіталу, а найбільший ризик для України представляють фіскальний дисбаланс, викликаний падінням бюджетних доходів, витратні бюджетні зобов'язання та значні фінансові потреби Нафтогазу.

За даними Держкомстату реальний ВВП України в 2008 році виріс на 2,1%, інфляція склала 22,3%. За даними Мінфіну на кінець грудня 2008 сукупний державний (прямий) і гарантований державою борг України виріс до 24121000000 доларів, при цьому в гривневому еквіваленті сукупний державний борг виріс в 2008 році в 2,1 рази, в основному через стрімкої девальвації української гривні, у листопаді-грудні - на 94,1%.

Кризові явища в банківській сфері почали проявлятися в другій половині 2008 року. Українські банки, особливо, контрольовані іноземним капіталом, мали можливість легко отримати дешеві і, як правило, короткострокові кредити в іноземних банків, і за рахунок цих ресурсів видавати дорожчі і більш довгострокові кредити на Україні. Після початку іпотечної кризи в США, ситуація почала поступово змінюватися, оскільки західні банки змушені були підвищувати ставки по своїх кредитах, що призвело до подорожчання кредиту українських банків, скорочення кредитування будівництва, особливо житлового.

1 жовтня 2008 заборгованість банків за зовнішніми кредитами становила понад 42 мільярдів доларів. На думку голови правління українського БТА Банку Наталії Сергєєвої однією з головних причин кризи на Україну стало вилучення капіталу іноземними кредиторами.

Наслідком скорочення доходів і неможливості взяти кредит під час кризи, девальвації гривні (і подорожчання кредитів, узятих в іноземній валюті) стало різке падіння цін на придбання та оренду нерухомості. Криза в будівельній індустрії України став помітний вже в травні 2008 року, коли знизилися обсяги будівництва. Спад в будівництві взяв обвальний характер, зробив неминучим поглиблення кризи в металургії, оскільки будівельна галузь була одним з

основних споживачів металу.

Значна залежність української економіки від експорту, зокрема, металургійної продукції, ускладнило протікання кризи. Падіння цін на українську металургійну продукцію було пов'язано зі зростаючою конкуренцією виробників з Китаю і сезонним скороченням попиту в основних країнах-споживачах. На початку літа 2008 року зростання цін на чорні метали сповільнилося, а в кінці липня почалося зниження цін на продукцію чорної металургії. На початку жовтня Мінпромполітики України оголосило про початок серйозної кризи в чорній металургії: було зупинено 17 з 36 українських доменних печей. Рівень безробіття, розрахований за методологією МОП, у середньому за 9 місяців 2008 року склав 6,5%. За даними Держкомстату, рівень безробіття в листопаді 2008 року порівняно з жовтнем 2008 року збільшився на 20,7% - до 639,9 тис. чол.

Середня заробітна плата за даними Державного комітету статистики в 2008 році склала 1806 гривень на місяць. Через економічну кризу, починаючи з вересня, середня заробітна плата зменшувалася. Однак, найбільше знизилися доходи працівників металургійного сектора, машинобудівників і фахівців коксохімічної промисловості, у яких заробітні плати стали знижуватися починаючи з серпня.

Українські громадяни виявилися повинні за кредитами \$ 30 млрд. В умовах світової фінансової кризи обсяг зарубіжних інвестицій стає виключно обмеженим, а їх географія вибірковою. Без політичної стабільності не буде припливу зарубіжного капіталу у вітчизняну економіку.

У 2009 році Міжнародний Валютний Фонд виділив Україні кредит. У МВФ найбільше коштів вкладають США, які самі мають зовнішній борг майже \$ 14 трлн. Звісно, американські аналітики відразу ж відреагували на надання кредиту. Вони обговорювали питання, чи зможе українська «помаранчева» влада розпорядитися цим кредитом? Їх висновок - не зможе. Якщо не прийде нова хвиля політиків, в Україні немає майбутнього. Як зазначав відомий американський політолог, «Україна не захотіла скористатися кризою для зміни характеру своєї внутрішньої політики. Кінець економічної кризи в світі може виявитися моментом руйнування української державності».

Література:

1. Экономическая ситуация в Украине и других странах СНГ
<http://www.analitik.org.ua/current-comment/economy/4a30b1f35dd2e/>

2. Всемирный банк: обзор экономической ситуации в Украине
<http://economics.unian.net/industry/245129-vsemirnyiy-bank-obzor-ekonomicheskoy-situatsii-v-ukraine.html>

3. Дергачев В.А. «Геоэкономическая трансформация Украины»
<http://dergachev.ru/book-19/02.html>